

La violència contra les dones: una realitat política

Aquest any al seminari que organitzem al Centre de Recerca en Estudis de les Dones Duoda de la Universitat de Barcelona, ens hem proposat interrogar-nos, una vegada més, sobre una de les realitats humanes i polítiques més crues en què es concreta el desordre que causa en alguns homes, en el present, el que anomenem *el final del patriarcat*: la violència contra les dones. Aquesta violència, que ha existit des que va sorgir el patriarcat per a intentar apoderar-se de la paraula i del sentit del ser dona en el món, és ja expressable per a moltes dones a Occident i també a Orient.

El moviment de les dones desenvolupat principalment en el segle XX, ha fet evident que ja no es pot sostenir més la diferència de ser dona muda i no lliure. La pràctica política i el pensament de la Diferència Sexual, que s'han desenvolupat des de fa més de trenta anys a França, Itàlia, i també a Catalunya i a Espanya des de principis dels noranta, dona nova llum a aquesta realitat tan crua de la violència contra les dones; i així podem veure més clarament i comprendre aquesta realitat perquè, en el present, podem posar en joc el que significa el sentit lliure de la diferència sexual femenina. I alhora alguns homes, a partir de les mediacions amb algunes dones, han començat a repensar la seva diferència sexual lliure del pes d'allò pensat i pensable des del patriarcat.

Per tant, desitgem preguntar-nos els perquè de la violència i, volem trobar algunes respostes a què obeeix la violència contra el cos de les

dones, perquè la violència sempre és i es dona, com diu M.- Milagros Rivera, en els cossos. Volem preguntar-nos el perquè molts homes generen formes diverses de violència contra les dones fins al punt de matar-les quan moltes d'elles són o han estat mares dels seus fills i filles i companyes d'amor en la seva vida quotidiana. Volem preguntar-nos què és el que no poden suportar d'elles, quan segurament n'han tingut cura, els han mantingut la casa neta, els recolzen en els seus projectes vitals... Què és el està passant?

Ja en el número 21 de la Revista *DUODA*, vam oferir un monogràfic sobre aquesta realitat titulat *El perill i el privilegi de l'obertura femenina a allò altre*. En aquells escrits vam mostrar que el privilegi del cos femení és la seva obertura a la relació, a la creació i al sosteniment de la vida, resguardant el més essencial que és la base del coneixement de la vida: el tenir cura i el sostenir la relació amorosa. Això és el que dona sentit a totes les altres activitats que duem a terme com a criatures humanes.

Però simbòlicament, per l'emudiment i la instrumentalització que ha fet el patriarcat d'aquesta obertura al món, d'aquest "més relacional que aportem les dones al món", molts homes s'han quedat sense l'intercanvi fructífer amb les dones perquè no els reconeixen autoritat i així, indefectiblement, entren en una relació de poder i de domini amb ella, ofegant la possibilitat de relació lliure i sensata entre dones i homes. I això ha desordenat i desordena la vida de moltes dones, perquè a les dones la relació ens importa i l'amor també, sense excloure als homes encara que ells ho visquin de manera diferent.

Encara que no tots els homes participin en aquesta lluita de poder tan viva i forta, simbòlicament es segueixen presentant així en les pel·lícules, en els anuncis, en l'esport, en les notícies dels diaris, etc.

Amb aquest simbòlic i amb la seva fantasia "egocèntrica", molts homes posen en perill una vegada i una altra, l'obertura i la disponibilitat de la relació amorosa de les dones, en no saber reconèixer la seva dignitat

de crear i recrear la vida. Només aquest reconeixement d'autoritat que comença en reconèixer a cada mare concreta, pot situar als homes en un altre lloc; en el lloc de l'intercanvi on és possible establir una relació d'alteritat amb sentit i llibertat. L'home que tanca la seva relació d'alteritat amb el món i només es posa en el centre ell mateix, tendeix a treure la còlera i a fer servir la violència per destruir la relació.

Els textos d'aquest seminari plantegen, a més, com la mediació de les dones és importantíssima per practicar una relació entre els sexes que sigui política. Una relació política de veritat és la que es deixa guiar per l'amor a la relació, que és el que genera el moviment de donar i de rebre. És en la política de la relació on es dirimeix la possibilitat de convivència entre els sexes i és la relació la que pot prevenir la violència. Per això —com diu Milagros Rivera— els drets i les lleis poden entrar quan la relació ja està destruïda, però no abans. Quan es dona entre els sexes una veritable relació política, és a dir, una relació amorosa i de reconeixement, és quan hi ha en la relació un sentit d'intercanvi, de disponibilitat i d'obertura a la disparitat entre els sexes per a què actuï la riquesa de la diferència sexual afavorint el canvi de civilització que ha portat el final del patriarcat.

La violencia contra las mujeres: una realidad política

Este año en el seminario que organizamos en el Centro de Investigación en Estudios de las Mujeres Duoda de la Universidad de Barcelona, nos hemos propuesto interrogarnos, una vez más, sobre una de las realidades humanas y políticas más crudas en que se concreta el desorden que causa en algunos hombres, en el presente, lo que llamamos *el final del patriarcado*: la violencia contra las mujeres. Esta violencia, que ha existido desde que surgió el patriarcado para intentar apoderarse de la palabra y del sentido de ser mujer en el mundo, es ya expresable por muchas mujeres en Occidente y también en Oriente.

El movimiento de las mujeres desarrollado principalmente en el siglo XX, ha evidenciado que ya no se puede sostener más la diferencia de ser mujer muda y no libre. La práctica política y el pensamiento de la diferencia sexual, que se han desarrollado desde hace más de treinta años en Francia, Italia, y también en Cataluña y en España desde principios de los años noventa, da nueva luz a esta realidad tan cruda de la violencia contra las mujeres; y así podemos ver con mayor claridad y comprender esta realidad porque, en el presente, podemos poner en juego lo que significa el sentido libre de la diferencia sexual femenina. Y también algunos hombres, a partir de las mediaciones con algunas mujeres, han comenzado a repensar su diferencia sexual libre del peso de lo pensado y pensable desde el patriarcado.

Por tanto, deseamos preguntarnos los porqués de la violencia y queremos encontrar algunas respuestas al porqué de la violencia contra el

cuerpo de las mujeres, porque la violencia es siempre y se da, como dice M.- Milagros Rivera, en los cuerpos. Queremos preguntarnos por qué muchos hombres generan diversas formas de violencia contra las mujeres hasta el punto de matarlas, cuando muchas de ellas son o han sido madres de sus hijos e hijas y compañeras de amor en su vida cotidiana. Queremos preguntarnos qué es lo que no pueden soportar de ellas, a pesar de que seguramente les han cuidado, les han mantenido la casa limpia, los apoyan en sus proyectos vitales... ¿Qué es lo que está pasando?

Ya en el número 21 de la revista *DUODA*, ofrecimos un monográfico sobre esta realidad, titulado *El peligro y el privilegio de la apertura femenina a lo otro*. En aquellos textos mostramos que el privilegio del cuerpo femenino es su apertura a la relación, a la creación y al sostenimiento de la vida, resguardando lo más esencial que es la base del conocimiento de la vida: el tener cuidado y sostener la relación amorosa. Esto es lo que da sentido a todas las otras actividades que hacemos como criaturas humanas.

Pero simbólicamente, por el enmudecimiento y la instrumentalización que ha hecho el patriarcado de esta apertura al mundo, de este "más relacional que aportamos las mujeres al mundo", muchos hombres se han quedado sin intercambio fructífero con las mujeres porque no les reconocen autoridad y así indefectiblemente entran en una relación de poder y de dominio con ella, ahogando la posibilidad de relación libre y sensata entre mujeres y hombres. Y esto ha desordenado y desordena la vida de muchas mujeres, porque a las mujeres nos importa la relación y el amor, sin excluir a los hombres aunque ellos lo vivan de manera diferente.

Aunque no todos los hombres participen en esta lucha de poder tan viva y fuerte, simbólicamente se siguen presentando así en las películas, en los anuncios, en el deporte, en las noticias de los periódicos, etc.

Con este simbólico y con la fantasía "egocéntrica", muchos hombres

ponen en peligro una y otra vez, la apertura y la disponibilidad de la relación amorosa de las mujeres, al no saber reconocer su dignidad de crear y recrear la vida. Sólo este reconocimiento de autoridad, que comienza al reconocer a cada madre concreta, puede situar a los hombres en otro lugar; en el lugar del intercambio donde es posible establecer una relación de alteridad con sentido y libertad. El hombre que cierra su relación de alteridad con el mundo y sólo se pone en el centro él mismo, tiende a montar en cólera y a utilizar la violencia para destruir la relación.

Los textos de este seminario plantean además cómo la mediación de las mujeres es importantísima para practicar una relación entre los sexos que sea política. Una relación política de verdad es la que se deja guiar por el amor a la relación, que es el que genera el movimiento de dar y de recibir. Es en la política de la relación donde se dirime la posibilidad de convivencia entre los sexos y es la relación la que puede prevenir la violencia. Por eso –como dice Milagros Rivera- los derechos y las leyes pueden entrar cuando la relación está ya destruida, pero no antes. Si se da entre los sexos una verdadera relación política puede haber relación amorosa y de reconocimiento, ocurre cuando hay en la relación un sentido de intercambio, de disponibilidad y de apertura a la disparidad entre los sexos; para que actúe la riqueza de la diferencia sexual, favoreciendo el cambio de civilización que ha traído consigo el final del patriarcado.